

מנה בנת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ הגה"צ רבי יהודה אריה
בן רבי יעקב שכטר זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 48 פרשת ויצא תשפ"א

פסחים ח-יד

את דוד, איך אלך ושמע שאול והרגני ואמר לו הקב"ה עגלת בקר תיקח בידך.

שאלו את רב אם התלמידים יכולים ללכת בחושך לישיבה, ואמר להם שהם יכולים ושאלוהו אם יכולים לחזור לבדם, אמר להם שאינו יודע, אך שנינו שר"א אמר ששלוחי מצוה אינם ניזוקים לא בהליכתו ולא בחזרתו, כמו שאמר איסי בן יהודה שהתורה אמרה בעליה לרגל ולא יחמוד איש את ארצך שהפרה רועה ולא מזיקים אותה, וכן התרנגולת רועה באשפה ולא ניזוקת מחולדה, וק"ו שהאדם עצמו לא ינזק ואפילו בחזרה שכתוב ופנית בבוקר והלכת לאהלך שימצא את אוהלו בשלום, ולהליכה לא צריך פסוק ולומדים מהפסוק כדברי רב אמי שרק מי שיש לו קרקע עולה לרגל, ומי שאין לו קרקע אינו עולה, רבין בר רב אדא אמר בשם ר' יצחק שאין פירות גינוסר בירושלים כדי שלא יאמרו אילו לא עלינו לירושלים אלא לאכול פירות גינוסר דיינו והעליה שלא לשמה, וכן אמר ר' דוסתאי בן ר' ינאי שאין חמי טבריה בירושלים, שלא יאמרו היה שווה לעלות לרחוץ בחמי טבריה.

המשנה אמרה את דין מרתך שכל מקום שאין מכניסים חמץ אין צריך בדיקה, וכן אוצרות יין ושמן ובמה שאמרו לבדוק ב' שורות במרתך היינו כשמסתפק באמצע סעודתו.

רב יהודה אומר שלב"ש במשנה יבדוק ב' שורות מהארץ עד סוף הקורה ולר' יוחנן בודק שורה אחת כמו גאם, ויש ברייתא כרב יהודה שלב"ש בודק מהארץ עד שמי קורה, ויש ברייתא כר' יוחנן שלב"ש בודק שורה אחת שרואה את הפתח ושורה אחת על פני הקורה ומה שבפנים ולמטה יותר א"צ לבדוק.

רב אומר שלב"ה בודק את השורה עליונה ואת שלמטה ממנה, ושמואל אומר שלב"ה בודק את העליונה ואת שתחתיה, רב מדייק ממה שכתוב **החיצונות** ומה שכתוב **עליונות** ומה שכתוב **חיצונות** למעט שורות פנימיות יותר, ר' חייא שנה כרב וכל שאר האמוראים שנו כשמואל והלכה כשמואל.

דף ט משנה אין לחשוש שחולדה תגרור חמץ אחרי הבדיקה מבית לבית וממקום למקום שא"כ נחשוש מחצר לחצר ומעיר לעיר ואין לדבר סוף. **גמרא** משמע שלא חוששים כי לא ראו שלקחה, אך אם ראו שלקחה חוששים ולא אומרים שהיא אכלתם, ואף ששנינו שדירת העכו"ם צריכה בדיקה מטומאת אהל אם הוא גר בה מ' יום, שהם קוברים בה נפלים ואף שאין עמו אשה, ואם הוא מקום שהולכים שם חולדה וחזיר א"צ בדיקה כי הם אוכלים את הנפלים, ור' זירא מחלק שהם לא משיירים בשר אך בלחם חוששים ששיירו, ורבא אומר שאין כלל קושיה כי שם לא ידוע שהיה נפל ואם היה אומרים שאכלתו, אך כאן שראינו שלקחה ויש ספק שמא אכלתו אין ספק מוציא מדי ודאי, ואף ששנינו שחבר שמת והניח מגורה מליאה פירות אפילו הם בני יומם אומרים שהם מתוקנים ולא אומרים אין הספק שהחבר תיקנה מוציא מידי ודאי טבל, ויש לומר שזה ודאי שהחבר עישרם כמו שאמר ר' חנינא חוואה שחזקה על החבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, או שאין זה ודאי טבל כמו שאמר ר' אושעיא שניתן להכניס תבואה שאינה גמורה עם מוץ והיא לא מתחייבת במעשר, ומה ששנינו שר' יהודה אמר ששפחה של מציק אחד ברימון הפילה נפל לבור **עמוד ב** ובא כהן והציץ בו לדעת אם היה זכר או נקיבה, וחכמים טיהרוהו מטומאת אהל כי חולדה וברדלס מצויים שם,

דף ח בודקים דוקא בנר שאורו יפה לבדיקה, ויש זכר לדבר שכתוב **שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם** וכתוב **ויחפש בגדול החל**, וכתוב **בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות**, וכתוב **נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן**, ומה שכתוב בברייתא שבודקים לאור החמה אין לומר שמדובר בבדיקת חצר, שהרי שנינו שחצר אינה צריכה בדיקה שהעורבים מצויים שם, ובאכסדרה אמר רבא שמועיל בדיקה לאור החמה, ובארובה מול השמש היא כאכסדרה, אלא מדובר על צדדי הארובה ושם לא מועיל בדיקה בחמה אלא בנר, ולא בודקים באבוקה, למרות שרבא דרש בפסוק **ונוגה כאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עוזה**, שצדיקים נראים לעומת השכינה כנר לעומת אבוקה, ורבא אמר שאבוקה היא מובחרת להבדלה, א"כ אור האבוקה גדול יותר ומבאר ר"נ בר יצחק שאת הנר יכול להכניס לחורים וסדקים ואבוקה לא, ורב זביד מבאר שהנר אורו לפניו ובאבוקה האור לאחריה, רב פפא מבאר שבאבוקה הוא מיוחד שהיא תשרוף ואינו בודק כראוי אך בנר אינו מיוחד, ורבינא מבאר שאור הנר נמשך ובאבוקה האור קופץ ואינו יציב.

המשנה אומרת כל מקום שמכניסים חמץ צריך לבדוק והיא באה לרבות מה ששנו בברייתא חורי הבית העליונים והתחתונים וגג יציע ומגדל ורפת בקר, ולולים ומתכן, ואוצרות יין ושמן אינם צריכים בדיקה, ורשב"ג אומר שמיטה החולקת ומפסקת בבית צריך לבדוק, ויש ברייתא שאומרת שכשיש חור בין אדם לחבירו כל אחד בודק עד מקום שידו מגעת שם מדובר בחור באמצע שנוח להשתמש שם, וכתוב באותה ברייתא שלרשב"ג מיטה החולקת צריך בדיקה, יש לומר שמדובר שהמטה גבוהה ונוח להשתמש תחתיה, ובמטה נמוכה א"צ לבדוק תחתיה, ויש ברייתא שאומרת שאוצרות יין צריכים בדיקה ושמן לא, שם מדובר כשרגיל לקחת מהאוצר באמצע סעודתו, ובשמן אינו רגיל לקחת באמצע כי יש קבע לאכילתו, אך אין קביעות לשתיית יין, ור' חייא אומר שאוצרות שיכר בבבל הם כאוצרות יין בא"י שרגילים להשתמש בהם, רב חסדא אומר שאוצר דגים לא צריך לבדוק, ויש ברייתא שאומרת שצריך לבדוק והיא מדברת בדגים קטנים שאין יודע כמה יצטרך, ורב חסדא דיבר בגדולים שיודע כמה יצטרך, רבה בר רב הונא אומר שאוצר מלח ושעוה צריך לבדוק ורב פפא אומר שבית עצים ובית תמרים צריך לבדוק.

שנו בברייתא שאינו חייב להכניס ידו לחורים וסדקים כי זה סכנה, ואין לומר בגלל סכנת עקרב שא"כ איך השתמש שם, ואם נפל הכותל א"צ לבדוק שהרי שנינו שחמץ שנפלה עליו מפולת הוא כמבוער, יש לומר שדוקא כשאין הכלב יכול לחפש אחריו ואם יכול לחפש אחריו אינו כמבוער, אך קשה שר"א אמר ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, ורב אשי אומר שחוששים שתאבד לו מחט ויחפש אחריה אך יש לדחות שזה נקרא מצוה כמו ששנינו שהאומר סלע זו לצדקה כדי שיחיה בני או שאהיה בו עוה"ב, הרי הוא צדיק גמור, **עמוד ב** אך יש לחשוש שאחר גמר הבדיקה יחפש אחרי אבידתו, ור"נ בר יצחק מבאר שאינו בודק בחורים בגלל סכנת נכרים, כמו ששנינו שלת"ק בודק בחור עד מקום שידו מגעת, ופלימו סובר שאין בודק בחור בגלל סכנת נכרי שחושש לכשפים, וכשהשתמש, היה אור, אך בלילה אם יבדוק בנר יחשוש הנכרי ממנו שהוא עושה לו כשפים, ואף שר"א אמר ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, יש לומר שכשמצוי ההיזק ניזוקים, כמו ששמואל אמר להקב"ה כשמשך

ולכאורה ודאי הפילה וספק אם גררוהו וזה מוציא מידי ודאי נפל, ויש לומר שלא היה ודאי נפל והיה כמין נפל, וזה ספק וספק, והוא הציץ בו לידע אם הוא רוח או נפל ואם הוא נפל לדעת אם הוא זכר או נקיבה, וללישנא בתרא שכשחולדה וברדלס מצוים הם ודאי גוררים גם אם הם משירים בחורם, ובנוסח אחר שאמנם לא אומרים שודאי אכלום אך ודאי גררו לחורם, ומה ששנינו לקמן שמה שמשיר יניחנו בצינעא כדי שלא יצטרך בדיקה אחריו, אביי מבאר שבי"ג לא חוששים שהחולדה תחביא כיוון שמצוי לה פת בבתיים, ובי"ד שלא מצוי לה היא מחביאה, ורבא דוחה וכי החולדה היא נביאה לדעת שבי"ד לא יאפו עד הערב כדי שתחביא, אלא מבאר רבא שמה שמשיר יניח בצינעא כדי שלא תיטול חולדה בפנינו, ויצטרך לבדוק, וכן כתוב בברייתא שהרוצה לאכול חמץ אחר בדיקה יניח בצינעא ממה שמשאיר כדי שלא תיטול חולדה בפנינו ויצטרך לבדוק, ורב מרי מבאר שחוששים שמא יניח עשר וימצא תשע.

אם יש ט' ציבורים של מצה ואחד של חמץ ועכבר לקח אחד ולא יודעים ממה, הדין הוא כמו ששנינו שט' חנויות שמוכרות בשר שחוטה וחנות אחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת ולא יודע מהיכן, ספיקו אסור, ואם פירש אחד מהציבורים ולקח עכבר ולא יודעים מה, הולכים אחר הרוב כמו ששנינו אח"כ שאם נמצא בשר מחוץ לחנויות הולכים אחר רוב, אם היו ב' ציבורים אחד מצה ואחד חמץ ולפניהם ב' בתים אחד בדוק ואחד לא ובאו ב' עכברים אחד לקח מצה ואחד חמץ הדין הוא כמו ששנינו בב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם ב' סאים אחת חולין ואחת תרומה ונפלו אלו לאלו מותרים שאני אומר תרומה נפלה לתרומה וחולין לחולין.

דף י' ויש לדחות שרק בתרומה דרבנן אומרים שאני אומר ולא בחמץ דאורייתא, ויש לומר שגם בדיקת חמץ דרבנן כי מדאורייתא מספיק ביטול בעלמא.

אם יש ציבור אחד של חמץ וב' בתים בדוקים לפניו ועכבר לקח ולא יודעים לאיזה בית נכנס שניהם פטורים מבדיקה, כמו ששנינו ב' שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהם ועשה טהרות, וחבירו הלך בשני ועשה טהרות ר' יהודה סובר שאם כל אחד מהם שאל לחוד הם טהורים ואם שאלו יחד טמאים ולר' יוסי בכל מקרה טמאים, ורבא או ר' יוחנן הסבירו שאם שאלו יחד לכו"ע טמאים ואם שאלו לחוד לכו"ע טהורים ונחלקו ר' יוסי ור' יהודה כשבא לשאול עליו ועל חבירו, שר' יוסי סובר שזה כמו בבת אחת, ור' יהודה סובר שזה כמו ששאלו לחוד.

כשיש ספק אם נכנס העכבר ספק לא, הדין הוא כבקעה שהנכנס לה בימות הגשמים, ויש טומאה באחת השדות ויש לו ספק אם נכנס באותה שדה לר"א טהור ולרבנן טמא, שר"א סובר שספק ביאה טהור ואם יש ספק אם נגע טמא.

אם העכבר נכנס ובדק אחריו ולא מצא, זה תלוי במחלוקת ר"מ ורבנן בדבר שהוא בחזקת טומאה שלר"מ הוא בטומאתו עד שיודע היכן הטומאה ולרבנן בודק רק עד סלע או קרקע בתולה שלא נחרשה מעולם.

אם העכבר נכנס ובדק אחריו ומצא, זה כמחלוקת רבי ורשב"ג שלרבי שדה שנאבד בה קבר הנכנס לתוכה טמא ואם נמצא בה קבר טהור שאומרים שהקבר שנאבד הוא שנמצא, ולרשב"ג תיבדק כל השדה.

אם הניח ט' פירוורים ומצא י' זה כמחלוקת רבי ורבנן, ששנינו שאם הניח מנה מעות מעשר ומצא מאתים רבי סובר שחולין ומעשר מעורבים ולרבנן הכל חולין, ואם הניח י' ומצא ט' שנינו שלרבי אם הניח מאתים ומצא מנה מנה שהיה הלך ונשא אחד, ולרבנן הכל חולין, עמוד ב' אם הניח בזוית אחת ומצא בזית אחרת, זה כמחלוקת רבנן ורשב"ג שלרבנן אם אבד קרדום

בבית הבית טמא שאומרים אדם טמא נכנס שם ונטלו, ולרשב"ג הוא טהור שאומרים שהוא השאילו לאחר ושכח או שלקחו לזוית אחרת, ואמנם לא נזכר בברייתא דין זוית וצריך לגרוס גם ברבנן שאדם טמא לקחו או לקחו לזוית אחרת.

רבא אומר שאם ראה עכבר נכנס וכבר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירוורים, צריך לבדוק שאין דרך העכבר לפרו אך אם תינוק נכנס עם ככר ונכנס אחריו ומצא פירוורים א"צ לבדוק כי דרך התינוק לפרו, ומסתפק רבא אם ראה עכבר נכנס עם ככר וראה עכבר יוצא עם ככר האם אומרים שזה אותו עכבר או שזה עכבר אחר ואם נאמר שזה אותו עכבר, יש להסתפק אם ראה עכבר לבן נכנס עם ככר ועכבר שחור יצא, אם נאמר שזה אחר, או זה אותו ככר שלקח השחור מהלבן, ואם נאמר שעכבר לא לוקח מחבירו יש להסתפק אם נכנס עכבר עם ככר ויצאה חולדה עם ככר האם זה אחר או שזה אותו ככר שהיא לקחה אותו מהעכבר, ואם נאמר שאם זה אותה ככר גם העכבר היה צריך להמצא בפיה, יש להסתפק אם נכנס עכבר עם ככר ויצאה חולדה עם עכבר וכבר בפיה, האם נאמר שזה ככר אחר שאם זה אותה ככר היא היתה צריכה להמצא בפי העכבר או שנאמר שנפל מפיו בגלל פחדו והחולדה הרימה.

עוד הסתפק רבא אם יש ככר בשמי קורה האם צריך להורידה עם סולם שלא הטריחוהו כי לא יבא לאכלה, או שנחשוש שהיא תיפול ויבא לאכלה, ואם נאמר שחוששים שהיא תיפול, יש להסתפק בככר בכור האם אומרים שלא חוששים שהיא תעלה מאליה, או שנחשוש שהוא ירד לצרכיו ויבא לאכלה, וכן יש להסתפק כשיש ככר בפי נחש האם צריך לשכור מומחה להוציא מפיו או שלא הטריחוהו להוציא מכספו לכך.

משנה לר' יהודה בודקים אור ל"ד ובי"ד בבוקר וכן בשעת הביעור, ולרבנן אם לא בדק בליל י"ד יבדוק בי"ד לא בדק בי"ד יבדוק במועד, לא בדק במועד יבדוק לאחריו ומה שנשאר יניח בצינעא שלא יצטרך לבדוק אחריו. **גמרא** רב חסדא ורבה בר רב הונא ביארו שר' יהודה למד ממה שיש בתורה ג' פסוקים של השבתה: **לא יראה לך חמץ שבעת ימים, שאור לא ימצא בבתיכם, אך ביום הראשון תשביתו,** ורב יוסף דוחה שיש ברייתא שלר' יהודה לא בדק בזמנים אלו שוב לא יבדוק משמע שנחלקו רבנן ור' יהודה אם יש חיוב בדיקה אחר זמן הביעור, ולמר זוטרא רב יוסף הקשה מברייתא שרב יהודה אמר שאם לא בדק באחד מהזמנים הללו שוב אינו בודק א"כ נחלקו רק אם יש חיוב בדיקה אח"כ, אלא הם נחלקו שלר' יהודה לא בודקים אחר זמן האיסור שמא יבא לאכלו ורבנן לא גזרו. אך קשה שלענין חדש ר' יהודה לא חשש שמא יאכלוהו, ששנינו שאחר שקרב העומר מצאו ששווקי ירושלים מלאים קמח וקלי,

דף יא לר"מ זה לא ברצון חכמים ולר' יהודה זה ברצון חכמים, ור' יהודה לא גזר שמא יאכלו מזה בשעת קצירה, ורבא מחלק שבחדש כיון שהתירו לו לקצור רק בקיטוף הוא נזכר ואינו אוכלו, ואביי דוחה שרק בקטיפה יש שינוי ובעת ההרקדה אין שינוי ויבא לאכול, ויש לומר שהוא טוחן ברחיים של יד והוא מרקד בגב הנפה, ומה ששנינו שמותר לקצור קודם העומר מבית השלחין ומהעמקים אך לא עושים גדיש וזה כר' יהודה ומותר בלי שינוי, ואביי מחלק שמאיסור חדש הוא בדל אך אינו בדל מחמץ, ורבא אומר שקשה מר"מ לרבנן של משנתנו, ויש לבאר שכשהוא מחזר על החמץ לשרפו לא חששו שיאכל ממנו, ורב אשי מחלק בין חדש לחמץ, שבחדש עוסקים בקלי שאינו ראוי לאכילה, אך יש לדחות שעד שזה נהיה קלי זה ראוי לאכילה, ואין לומר שהוא יזכר על ידי קיטוף שהרי שנינו שבעמקים ובבית השלחין יכול לקצור כדרכו, ודברי רב אשי נדחו, ויש להקשות ממה ששנינו שאדם לא יקוב שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה בצד הנר כדי שתנטף ואף בחרס אסור, ור' יהודה מתיר ולא גזר שיבא לאכלו, ויש לומר שבדלים מזה

בגלל חומרא של שבת, אך קשה ששנינו שבחבל דלי שנפסק חכמים התירו לענוב ור' יהודה אמר שרק יכרוך בחוט או פסקיא ולא יענוב ור' יהודה לא גזר בשבת, וצריך לומר שר' יהודה אסר עניבה לא מצד גזירה אלא שהוא סובר שהעניבה היא קשירה, אך קשה ששנינו שקושרים דלי בפסקיא ולא בחבל ור' יהודה מתיר בחבל, ולא מדובר בחבל רגיל מהעולם כי ר' יהודה לא יתיר בקשר של קיימא אלא מדובר בחבל שהאומן צריך לו ורבנן גזרו ור' יהודה לא גזר, ויש לומר שרבנן גזרו בחבל של אומן משום חבל של העולם שחבל מתחלף בחבל ור' יהודה לא גזר בחבל, אך קשה ששנינו שבכור שאחזו דם ר' יהודה אסר להקיז לו דם אפילו הוא מת שהוא גזר משום עשית מום, ורבנן התירו להקיז ויזהר שלא יעשה מום, **עמוד ב** ויש לומר שר' יהודה גזר כיון שהוא בהול על ממונו ואם נתיר לו להקיז במקום שאינו עושה מום הוא יבא להקיז במקום שעושה מום, ורבנן התירו שאם לא תתיר לו כלל ודאי יעשה מום, אך קשה שנינו במשנה שלר' יהודה אסור לקרד בהמה ביו"ט אך מותר לקרצף, ולחכמים אסור לקרצף וקידור הוא מסרק עם שיניים דקות וזה עושה חבורה וקירצוף הוא במסרק ששנינו גסות ואינו עושה חבורה, ורואים שר' יהודה לא גזר מצד שבהול על ממונו, ויש לחלק שלענין בכור אם משאירו כך הוא ימות לכן הוא בהול אך אם ימנע מקירצוף זה רק צער ואינו בהול על כך, ובחמץ ר' יהודה גזר כי לחם מתחלף בלחם וקידור לא מתחלף בקירצוף.

משנה לר"מ מותר לאכול כל חמש זמן השריפה בתחילת שש, ולר' יהודה אוכלים בד' ותולים בה' ושורפים בשש, ובביהמ"ק היו מונחות ב' לחמי תודה פסולות על גב האיציטבא לסימן, כל עוד הן מונחות כולם אוכלים ניטלה אחת תולים ניטלו שתיהן התחילו לשרוף, לר"ג חולין נאכלים כל ד' תרומה כל ה' ושורפים בתחילת שש. **גמרא** שנינו לענין עדות שאם עד אחד אומר שהמעשה היה בב' לחודש והשני אומר בג' עידותם קיימת, שאחד יודע שעיברו את החודש והשני לא, ואם א' אומר בג' וא' אומר בה' עדותם בטילה, אם אחד אומר שהמעשה היה בשעה ב' והשני אומר שזה היה בשעה ג' עדותם קיימת, ואם א' אומר שהיה בשעה ג' והשני אומר בה', לר"מ עדותם בטילה ולר' יהודה עדותם קיימת ואם א' אומר בה' והשני אומר בז' לכו"ע עדותם בטילה, שבה' חמה במזרח ובז' במערב ולא טועים בכך, אביי מבאר שלר"מ אדם לא טועה כלל בשעות, ולר' יהודה אדם טועה בחצי שעה, ולכן לר"מ אם אחד אומר בב' שעות והשני אומר בג', המעשה היה בסוף ב' ותחילת ג' והאומר בב' התכוון לסוף ב' והאומר בג' התכוון לתחילת ג', ולר' יהודה אדם טועה חצי שעה והמעשה היה בחצי ד' ולכן גם האומר ג' לא טעה כי התכוון לסוף ג' והוא טעה חצי שעה קדימה והאומר ה' התכוון לתחילת ה' והוא טעה חצי שעה אחורה, וללישנא בתרא אביי סובר שלר"מ טועים משהו ולר' יהודה טועים שעה ומשהו, ולר"מ א' אומר ב' והשני אומר ג' האומר ב' התכוון לסוף ב' והאומר ג' התכוון לתחילת ג' ואחד מהם טעה משהו, ולר' יהודה אדם טועה שעה ומשהו והמעשה היה או בסוף ג' או בתחילת ה'.

דף יב ואחד מהם טעה שעה ומשהו. ורב הונא בר רב יהודה אמר את דברי אביי לרבא ורבא הקשה הרי אם נשאל את האומר ג' אם הוא התכוון לתחילת ג' והאומר ה' התכוון לסוף ה', א"כ היא עדות מוכחשת ואי אפשר להרוג על פיה, שכתוב **ושפטו העדה והצילו העדה**, ורבא מבאר שלר"מ אדם טועה עד ב' שעות פחות קצת, והמעשה היה או בתחילת ב' או בסוף ג' ואחד מהם טועה פחות מב' שעות, ולר' יהודה אדם טועה עד פחות מג' שעות, והמעשה היה או בתחילת ג' או סוף ה' ואחד מהם טועה עד ג' שעות וקשה ששנינו בסנהדרין שבדקו את העדים בז' חקירות: באיזה שבוע ביובל, באיזה שנה, באיזה

חודש, בכמה בחודש, ובאיזה שעה, ובאיזה מקום, ואם אחד מהעדים אמר בחקירות איני יודע העדות בטילה, ובבדיקות אפילו אם שניהם אמרו איננו יודעים העדות קיימת, והחילוק הוא שבחקירות אם אחד אמר איני יודע זה עדות שאי אפשר להזימה ובבדיקות גם כשלא יודעים אפשר להזים, ולכאורה לפי רבא שטועים כל כך בשעות, א"כ גם שעות זה עדות שאי אפשר להזימה שהם יאמרו טעינו בשעות, ויש לומר שאפשר להזימם כנגד כל מה שיכולים לטעות ולר"מ נותנים להם מתחילת שעה ראשונה עד סוף ה' והיה אפשר לתת יותר קודם, אלא שלא טועים בין יום ולילה, ולר' יהודה נותנים מתחילת שעה א' עד סוף שישיית והיה אפשר לתת גם יותר **עמוד ב** אלא לא טועים בין יום ללילה ולא טועים בין ה' לז' שבה' חמה במזרח ובז' במערב, ויש לדקדק לענין חמץ שלאביי בדעת ר"מ יאכלו כל שש וגם אם טועים קצת ניתן לאכול כמעט עד סוף שש ולר' יהודה יאכלו עד חצי שש, וללישנא בתרא של אביי יאכלו עד סוף ה' ואביי מבאר שעדות מסורה לזריזים ולא טועים כל כך אך חמץ מסור לכל ויבאו לטעות, ולרבא בדעת ר"מ לכאורה לא יאכלו מתחילת ה' ויש לומר שלא טועים בין ה' לז' ובשש עצמו לא אוכלים כי החמה נמצאת בקרן הרקיע ויבואו לטעות, ולר' יהודה לא אסרו מתחילת ד' כי בד' חמה במזרח, ואביי מבאר שלרבא בדעת ר' יהודה לא אוכלים בה' כי חמץ מסור לכל, ורבא מבאר שר' יהודה סובר שכיון שר' יהודה סובר שביעור חמץ הוא בשריפה נתנו לו שעה ללקט עצים, ורבינא דוחה ששנינו שגם ר' יהודה סובר שבזמן הביעור השבתת חמץ בכל דבר, אלא שגזרו משום יום המעונן, ובד' לא טועים כדברי רב פפא שד' זה זמן סעודה לכל, ושנינו בברייתא ששעה ראשונה היא זמן מאכל לודים שניה מאכל ליסטים שעה ג' מאכל יורשים שלא טרחו, שעה רביעית מאכל פועלים ושעה חמישית מאכל ת"ח ושעה שישיית מאכל כל אדם, ולרב פפא יש להפוך שרביעית היא שעת מאכל כל אדם ושעה חמישית פועלים, ושעה שישיית מאכל ת"ח, והאוכל אח"כ הוא כזורק אבן לחמת, ואומר אביי שזה רק כשלא טעם משהו בבוקר ואם טעם משהו אכילתו מועילה לו, רב אשי אמר שכמו שנחלקו ר"מ ור' יהודה בעדות כך נחלקו בחמץ והחידוש בזה שהתירוץ שתירצנו הוא נכון, ולא חלקו תנאים בדעת ר"מ ור' יהודה.

רב שימי בר אשי אומר שאם עד אחד אומר שהוא ראה קודם הנץ ואחד אומר אחר הנץ העדות בטילה אך לכאורה זה פשוט אלא אפילו אחד אומר קודם הנץ ואחד תוך הנץ העדות בטילה, והחידוש בזה שלא אומרים ששניהם דיברו על זמן אחד **דף יג** ומי שאמר בתוך הנץ שהוא היה במקום גלוי וראה את זהרורי החמה, ובאמת המקרה היה לפני הנץ והעדות קיימת קמ"ל שהעדות בטילה.

ר"צ אמר בשם רב שהלכה כר' יהודה והקשה רבא שיש סתם משנה כר"מ שששנינו לקמן כל שעה שמותר לאכול מאכיל, יש לומר שהגמ' שם דחתה שכתוב מותר ומשמע שמדובר בב' בני אדם, ולא פסקו כר"ג שחילק בין חולין לתרומה שהוא לא נקרא מכריע שהוא אומר את דעת עצמו, או שרב פסק כמו הברייתא שיי"ד שחל בשבת מבערים הכל לפני שבת, ור"א בן יהודה איש ברתותא אמר בשם ר' יהושע ששורפים תרומות תלויות וטהורות ומשאירים מהטהורות מזון ב' סעודות כדי לאכול עד ד' שעות, אמרו לו שלא ישרפו את הטהורות שמא ימצאו להם אוכלים אמר להם כבר חפשו ולא מצאו אמרו לו שמא לנו חוץ לחומה, אמר להם א"כ לא נשרוף גם תלויות שמא יבא אליהו ויטהרם, אמרו לו מובטח לישראל שאליהו לא בא בער"ש מפני טורח הכנת שבת, ולא זזו עד שקבעו הלכה כמותו, ומשמע גם לענין ד' שעות, ורב פפא אמר בשם רבא שפסקו רק לענין ביעור טהורות קודם שבת, ורבי סובר כר' יהודה שהיה מעשה באחד שהפקיד שק עם חמץ אצל יוחנן חקוקאה ונקבזה עכברים

להחמץ בצבץ ויצא והוא בא לרבי בערב פסח ובשעה ראשונה אמר לו רבי המתן, וכן בשניה שלישית ורביעית, ובשעה חמישית אמר לו צא למכור בשוק, ומשמע רק לנכרים של ישראל אסורה כבר, רב יוסף אומר שימכור לישראל, ולא יקח לעצמו משום חשד כמו ששנינו שגבאי צדקה שאין להם עניים לחלק יפרטו את המעות לאחרים ולא לעצמם משום חשד וכן גבאי תמחוי שאין להם עניים לחלק מוכרים לאחרים ולא לעצמם, משום והייתם נקיים מה' ומישראל, ורב אדא בר מתנה אמר לרב יוסף שאמרת לנו בפירוש שזה כדעת ר' יהודה שמותר רק לנכרים.

ודברי רבי הם כרשב"ג שהמשנה אומרת שמפקיד פירות אצל חבירו אפילו הם אבודים לא יגע בהם, ורשב"ג אומר שמוכרם בכ"ד משום השבת אבידה, ואב"י מקשה שרבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שאם הם נחסרים יתר מכדי חסרונם גם לרבנן מוכרם בכ"ד עמוד ב וכל שכן בחמץ שיפסד לגמרי.

שנו לפני רב יהודה שהחלות חמץ היו על גב האיציטבא, ואמר רב יהודה שמדוע רצו להצניעם, אלא יש לשנות על גב האיציטבא, ורחבה אמר בשם ר' יהודה שהר הבית היה סטיו כפול, וכן אמר ר' יהודה בברייתא שהוא נקרא אסטונית סטיו לפנים מסטיו.

ר' חנינא אמר שהלחמי תודה היו מרובות ולכן נפסלו בלינה, שהרי שנינו שלא מביאים תודה בפסח מפני החמץ ובפסח זה פשיטא, אלא אפילו ב"ד לא מביאים כדי שלא להביא את הקדשים לבית הפסול, ולכן כל הציבור הביאו ב"ג והן נפסלו בלינה שהיו מרובות, ור' ינאי אומר שהן היו כשירות, ונקראו פסולות שלא נשחט עליהם הזבח שהוא נאבד, ואין לומר שיביאו אחר וישחטו עליו שמדובר שאמרו זו תודה וזו לחמה כמו שאמר רבה שאם אבד הלחם יביא לחם אחר ואם אבדה התודה לא יביא תודה אחרת שהלחם מגיע בשביל תודה ולא התודה בשביל לחם, ויש לדחות שניתן לפדותם ולהוציאם לחולין, אלא מדובר שנשחט הזבח ונשפך הדם, וכרבי שסובר ששני דברים המתירים מועילים ללחם כל אחד לחוד, ששנינו שכבשי עצרת מקדשים הלחם בשחיטה שאם שחט וזרק לשמה הלחם קדוש ואם שחט וזרק שלא לשמה לא קדש הלחם ואם שחט לשמו וזרק שלא לשמו או שחט שלא לשמה וזרק לשמה לרבי הלחם קדוש ואינו קדוש, ולר"א בר"ש חל קדושה רק כשהיה השחיטה והזריקה לשמה, ויש לבאר גם לדעת ר"א בן ר"ש שנפסל הלחם בגלל שהתקבל הדם בכוס והוא נשפך, וכדעת ר"ש שהעומד ליזרק כזרוק דמי.

שנו בברייתא בשם ר"א שהחלות היו כשירות וכשהיו מונחות כולם אכלו, וכשניטלה אחת תלו, וכשניטלו שניהם התחילו לשרוף.

דף יד ואבא שאול אמר ששני פרות היו חורשות בהר הזיתים לסימן כל זמן ששניהן חורשות אכלו, ניטלה אחת מהן תלו, ניטלו שניהן התחילו לשרוף.

משנה ר' חנינא סגן הכהנים אומר שהכהנים לא נמנעו לשרוף בשר שנטמא בולד הטומאה עם בשר שנטמא באב הטומאה אף שמוסיף עליו טומאה, ור"ע הוסיף שלא נמנעו להדליק שמן שנפסל מטבול יום בנר שנטמא בטמא מת אף שמוסיפים עליו טומאה, ואמר ר"מ שלדבריהם מותר לשרוף תרומת חמץ טהורה עם תלויה בפסח, ור' יוסי אומר שאינו דומה, ור"א ור' יהושע מודים ששורפים בנפרד, ונחלקו לגבי תלויה וטמאה, שלר"א שורפים בנפרד ולר' יהושע שורפים אותם יחד. גמרא לכאורה בשר שנטמא בולד הטומאה הוא שני לטומאה ובשר שנטמא שטמא מת הוא ראשון וכששורפים אותם יחד השני נשאר שני ולא נוסף לו טומאה, ורב יהודה מבאר שמדובר שהבשר נטמא בולד ולד שהוא שלישי ושורפים אותו עם בשר שנטמא בטמא מת והוא נעשה ראשון, ומותר להפוך שלישי

מה שהוסיף ר"ע שהדליקו שמן פסול מטבול יום בנר שטמא מטמא מת, לכאורה הוא בא לחדש ששלישי מותר לעשותו שני, א"כ מה הוסיף על ר' חנינא, ורב יהודה מבאר שמדובר בנר של מתכת עמוד ב שנאמר בו שחרב הוא כחלל וא"כ הנר הוא אב הטומאה וחידיש ר"ע ששלישי מותר לעשותו ראשון, אך קשה מדוע רב יהודה לא העמיד בנר של חרס ור"ע הוסיף שלר' חנינא שורפים טמא עם טמא ור"ע חידיש יותר שמותר לטמאות שמן פסול שאינו מטמא יותר משלישי בתרומה ורק בקודש שלישי נקרא טמא, ורבא אומר שלרב יהודה היה קשה במשנה שכתוב נטמא בטמא מת ויכלו לכתוב נטמא בשרץ א"כ מדובר בדבר שטמא במת יותר מבשרץ, והיינו מתכת.

רבא דייק מר"ע שטומאת משקים לטמא אחרים היא דאורייתא, שאם זה רק מדרבנן א"כ הנר לא מועיל לשמן כי הוא ממילא פסול, ואין לומר שהוא הועיל לטמאות אחרים, כי אם כן אין צורך לכתוב באב הטומאה שהרי כל הפוסל את התרומה מטמא משקים להיות ראשון, חוץ מטבול יום א"כ מוכח שר"ע אחז שטומאת משקין דאורייתא.

ר"מ למד מדבריהם ששורפים תרומת תלויה עם טמאה, ולכאורה מר' חנינא אין ראיה כי הוא דיבר על טמא וטמא ומר"ע אין ראיה כי הוא דיבר על פסול שמותר לטמאותו, אך יתכן שר"מ למד בר' חנינא שהיה אב הטומאה דאורייתא וולד הטומאה דרבנן ודבר שטמא מדרבנן מותר לטמאותו לטומאה דאורייתא בשעת שריפתו.

לראשון, אך קשה שמדאורייתא אוכל לא מטמא אוכל, ששנינו על הפסוק וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא, הוא טמא ואינו מטמא כיוצא בו, ולאב"י זה מובן שהוא סובר שהפסוק הזה נאמר רק על חולין אך בתרומה וקדשים עושה כיוצא בו, וגם לפי רבא יש לבאר שדעת רב אדא בר אהבה סובר שרק בחולין ותרומה אינו עושה כיוצא בו אך בקדשים הוא עושה כיוצא בו, אך קשה לרבינא שאומר שהתורה אמרה שאין אוכל מטמא אוכל אפילו בקדשים וא"כ אינם נטמאים כלל כששורפים יחד, וצריך לומר שמדובר שנטמאו עם משקים שאז טומאה עוברת מאוכל לאוכל ע"י המשקים, אך יש לדחות שבמשנה כתוב בשר ולא בשר ומשקים, ויש לבאר במשנה שאף שמדאורייתא אין אוכל מטמא אוכל אך מדרבנן אוכל מטמא אוכל.